

• Jarní úklid u pramene Nisy

V sobotu 29. 3. proběhla u pramene Nisy pravidelná spolková úklidová brigáda spojená s následným posezením u táboráku. Letos jsme s ohledem na předčasně skončenou zimu zvolili dřívější termín. Volba se ukázala jako šťastná, počasí nám velmi přálo.

Sešli jsme se ve vcelku hojném počtu, abychom společně pramen Nisy do nadcházejících jarních dní společně uklidili, vyčistili prameniště, stahali popadané větve, shrabali okolí pramene i přístupové cesty, vybírali odpadky a zametli povalový chodník. Každý rok nás těší, kolik návštěvníků se během akce na místě vystřídá, jsme vždy mile překvapeni, jak frekventovaným a oblíbeným turistickým cílem pramen Nisy je.

Po skončení úklidu jsme společně poseděli u ohně, opekli vynikající špekáčky, něco na zapití jako vždy taky bylo, pobesedovali jsme, s dětmi si zahráli oblíbenou hru na schovávanou a poté se společně vydali ke svým domovům.

Co chystáme?

• Čarodějnice

Ve středu 30.4. proběhnou na Teprberku za spolupráce obce Nová Ves n.N., místního Sboru dobrovolných hasičů a Novoveského okrašlovacího spolku letošní Čarodějnice. Více viz pozvánka v tomto zpravodaji.

Následující den – 1. května po ranním úklidu po Čarodějnicích společně vyrazíme, stejně jako každým rokem, na Kittelovu pouť na Krásnou. Můžete se k nám přidat, vyrazíme v 10.00 hodin od kostela.

• Novoveská kuličkáda

Jak již bylo avizováno v minulém zpravodaji, v sobotu 10. května proběhne další ročník Novoveské kuličkády. S ohledem na nečekanou akci v „restauraci a kavárně Nisa“ jsme začátek kuličkády oproti tradičnímu času předsunuli na 10 hodin dopoledne. Více viz pozvánka ve zpravodaji.

Tak na viděnou ☺

• Jarní slavnost u Nisanky 2014

Již tradiční Jarní slavnost u rozhledny Nisanky letos proběhne již v sobotu 17. května. Detailní program naleznete v tomto zpravodaji.

• Noc kostelů 2014

V pátek 23. května se v kostele Panny Marie - Pomocnice křesťanů v Nové Vsi nad Nisou uskuteční letošní Noc kostelů.

Kostel bude pro Vás zpřístupněn od 20:00 do 22:00 hodin. V průběhu večera budete mít možnost seznámit se s historií kostela Panny Marie a návrší Teprberk v proměnách času a v druhém vstupu se dozvíte něco o Novoveském okrašlovacím spolku (1898-2013).

Ve 20:00 a 21:00 hudební vystoupení - flétničky pod vedením p. Magdy Holé, na obnovené harmonium zahraje p. Alastair Edwards

Návštěvníci si mohou v průběhu večera zahrát na opravené harmonium.

Tak na viděnou.

Dále nás čeká: 8.6. Pohádková přehrada...

www.novoveskyokraslovacispolek.cz

Za NOS -jas-, foto -KL-

Nová Ves slaví 380 let od první písemné zmínky o obci.

Rozhodl jsem se v tomto a příštích zpravodajích s ohledem na obecní kulatiny připomenout několik významných milníků z historie naší obce.

Semilský urbář, tedy popis semilského panství z roku 1634 mimo jiné vyjmenovává obce k němu tehdy přináležející.

V závěru soupisu nalézáme nově se rozvíjející sídla - Hamry, Smržovku, Lučany.

Jako poslední obec v seznamu je uvedena **Nová Ves – Neudorf**.

Tento rok je pomyslným milníkem, od něhož novoveští badatelé mohou počítat s pevnější půdou pod nohama, i když písemné zmínky o naší obci s ohledem na počáteční bezvýznamnost sídla a nemnoho uchovaných pramenů jsou velmi skromné. Zbývá tedy dostatek prostoru pro fantazii, dedukce a domněnky, z drobných dochovaných střípků historie se můžeme do nekonečna pokoušet skládat pradávny obraz obce.

Ze starších sídel v okolí z předhusitské doby, které předurčily trvalejší osidlování předhůří Jizerských hor, můžeme jmenovat sousední Jablonec (připomínán již 1356) a Držkov, vlastněné z počátku mnišským řádem Cyriaků od svatého kříže z Prahy. Oproti tomu Rádlo a Rychnov byly v majetku Cyriaků z Kláštera Hradiště. V té době však severní strana Černostudničního hřebene nebyla ještě osídlena. V pozdější době území náleželo k několika panstvím. Dějiny naší obce jsou úzce spjaty s dějinami maloskalského, navarovského, semilského a smržovského panství. Na základě prostého vyjmenování těchto čtyř držav by bylo bláhové se domnívat, že se jednalo o čtyři vždy samostatná, co se rozsahu týče, neměnná území. Právě období, kdy stálější osídlení začalo pronikat na severní stranu Černostudničního hřebene, je plné vlastnických změn a dějinných zvratů.

Roku 1538 získal maloskalské panství rod Vartenberků. Od nich panství roku 1615 koupil Zikmund Smiřický ze Smiřic a na Skalách, jenž tím rozšířil své rodové državy v oblasti - panství hruboskalské a především navarovské, zakoupené již roku 1516 a pojmenované podle nedalekého hradu Navarova.

Civilizaci do zdejších hvozďů přinášely staré sklářské hutě – ještě za Vartenberků v roce 1548 vznikla huť mšenská. V roce 1558 byla Janem Schürerem na panství Smiřických založena huť v sousední Huti, téměř dvě desítky let před založením další huti v Rejdicích. Od té doby můžeme v prostoru Nové Vsi počítat s postupným vymycováním lesa.

Na osídlení Nové Vsi měl největší vliv vývoj sousední Smržovky. První stálější osídlení do prostoru Smržovky pronikalo od jihu, z vnitrozemí, přes Černostudniční hřbet. Nejstarší písemné zmínky o sousední Smržovce v liberecké knize městských počtů (1567 – Morgenstern) a v berním soupisu panství semilského a navarovského (1581 – Smržovka) naznačují rámeček, ve kterém ještě za pánů Smiřických osídlení na severní straně Černostudničního hřbetu vznikalo.

Erb Smiřických

Na kolonizaci prostoru střední Smržovky, napojené na Navarovsko přes sedlo na Vrchůře (též Bendsdorfské sedlo), měl bezpochyby vliv plavský hamr (v daňovém registru navarovského a semilského panství z roku 1565 je u Plavů uveden mj. Šimon hamerník a Řehoř uhlíř). I s jeho činností souviselo vymycování lesa, postupující do vyšších poloh směrem k sedlu na Vrchůře. V navarovském daňovém registru z roku 1565 nenalézáme o Smržovce ještě žádnou zmínku, registr z roku 1581 se již zmiňuje o nově vysazených vsích Hamry (Hammer) a Smržovka.

Z kusých historických pramenů lze do prostoru střední Smržovky situovat i první smržovskou modlitebnu – tehdy protestantskou, včetně vyčleněného záduší a prvního pohřebiště.

Dodejme, že maloskalský urbář z roku 1608 se o Nové Vsi ještě nezmiňuje.

Během stavovských bouří byl Albrecht Jan ze Smiřic jedním z předáků povstalců. Když roku 1618 zemřel, zanechal po sobě obrovské jmění. Problém byl, že jedinými přeživšími potomky rodiny Smiřických byly sestry Markéta, Kateřina a duševně nemocný Jindřich Jiří Smiřický. Po smrti Albrechta se rozpoutal veliký boj o dědictví. Kateřina však zahynula v troskách jičínského zámku po výbuchu, který údajně sama způsobila, Markéta, provdaná Slavatová, po prohrané bitvě na Bílé Hoře uprchla do zahraničí a tak jediný potomek rodu, který v Čechách zůstal, byl duševně nemocný Jindřich. Markétina

odchodu do zahraničí využívá vzdálený příbuzný Albrecht z Valdštejna. Po konfiskaci majetku Smiřických po bitvě na Bílé hoře se zmocnil celého majetku Smiřických a Jindřich Jiří Smiřický umírá roku 1630 jako Valdštejnův zajatec na Hrubé Skále.

Albrecht z Valdštejna v roce 1628 udělil Mikuláši Desfours z Monte Athienvillu v dědičné léno panství Hrubý Rohozec a Malá Skála. Desfoursové od Valdštejna získali rovněž panství navarovské a semilské, spojené předtím Valdštejnem do jednoho celku, z nějž původní majitel vyčlenil pouze menší část jako tzv. „malé navarovské panství“ a to později odprodal Lamottům. Valdštejnův leník Mikuláš Desfours však v rozhodujících chvílích zachoval věrnost nikoliv Valdštejnovi, ale císaři. Po Valdštejnově zavraždění byly Mikulášovy statky císařem vyjmuty z lenního vztahu k vévodství Frýdlantskému (1635) a o rok později mu byly přirknuty jako statky dědičné.

S Desfoursy se centrum Smržovky posouvá do její horní části. V rámci tohoto nového uspořádání byla ve smržovské Horní Vsi v letech 1647–1649 realizována Desfoursy stavba katolického kostela, k němuž bylo nově vytyčeno i záduší. Osídlení se na této straně Smržovky rozrostlo právě o Novou Ves.

Ta je poprvé zmiňována, jak už bylo uvedeno, v Semilském urbáři z roku 1634. Obraz o nejstarších dějinách obce je s ohledem na chybějící písemné prameny značně neúplný. O to cennější památkou na počátky existence obce byl starý zvon z roku 1647, který byl po dostavbě umístěn do věže původního dřevěného kostela v sousední Smržovce roku 1649. Na něm bylo mezi

ostatními dárci vylito i jméno novoveského rychtáře, doslovně Caspar Olbricht Richter zv Neydorf. Právě přes Novou Ves a Černou Studnici (poprvé zmiňovanou r. 1637) vedla nově vzniklá dopravní tepna, tzv. Pražská cesta, protínající Černostudniční hřbet a spojující Smržovku lépe s vnitrozemím a také s centry desfourských držav – Malou Skálou a Hrubým Rohozcem. Komunikace byla zřejmě o něco starší, než samotné osídlení.

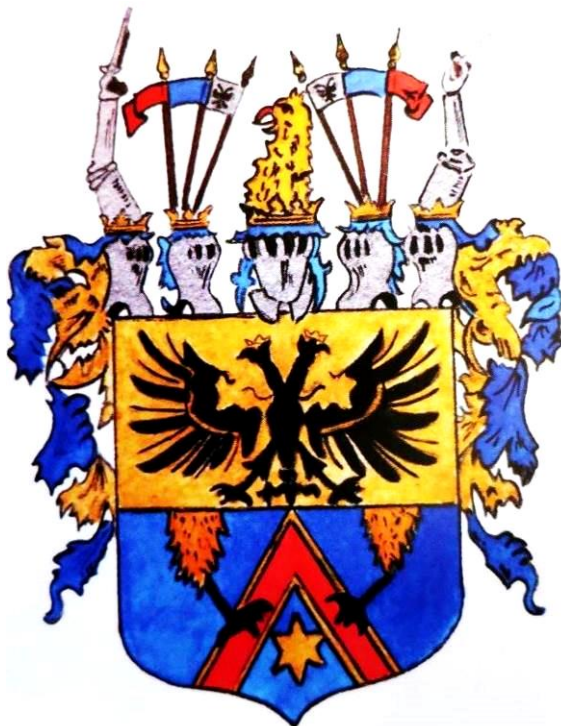
Mikulášův dědic – Albrecht Maxmilián Desfours – učinil v roce 1662 Smržovku centrem samostatného fideikomisního panství, jehož součástí byla také smržovská část Nové Vsi a osada Horní Černá Studnice. Dolní část obce zůstala součástí panství Malá Skála, stejně jako osada Dolní Černá Studnice. Od tohoto územního uspořádání dnešní Nové Vsi nad Nisou se odvíjela i logická vazba obyvatel k rozdílným farnostem.

Rodovým znakem Desfoursů byl modrý štít dělený červenou krokví se zlatým lemováním, drženou po obou stranách zlatou nohou gryfa. Pod krokví se nacházela zlatá šesticípá hvězda. Jako klenotu užívali Desfoursové helmici krytou zlatomodrými příkryvadly. Z podušky položené na helmici pak vyrůstá zlatá hlava gryfa s vyplazeným červeným jazykem. Později tento znak doznal několika úprav takzvaným polepšením – nejčastěji v souvislosti s povýšením příslušníka rodiny.

Pokračování příště...

-jas- neboli Jaroslav Lubas

Rekonstrukce podoby hradu Navarova

Desfourský erb